Prima instanţă: Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) judecător Guzun Corneliu

Dosarul nr. 3a-501/24
2-22168208-02-3a-25042024

D E C I Z I E

10 martie 2026 municipiul Chişinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componenţa:
Preşedintelui completului, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorilor Bostan Angela și Ghedrovici Nicolae
Grefier Goncear Violeta

examinând, în ședință publică, cererea de apel depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 octombrie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. către Primăria municipiului Chișinău privind obligarea la emiterea actului administrativ,

C O N S T A T Ă:

Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.

La 17 noiembrie 2022, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. a sesizat instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ îndreptată împotriva Primăriei municipiului Chișinău prin care a solicitat:

1) Constatarea ca fiind ilegal refuzul Primăriei mun. Chișinău/Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în eliberarea certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire și amplasare a publicității exterioare pentru 147 de stații de așteptare a transportului public din municipiul Chișinău amplasate pe adresele indicate în demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022;
2) Anularea refuzului Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022.

În motivarea acțiunii, Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. a indicat că, Primăria mun. Chişinău/Direcţia Generală Arhitectură, Urbanism şi Relaţii Funciare la data de 29 septembrie 2022 a emis actul administrativ individual nr. 9594/22, prin care a respins demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022, privind eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire şi amplasare a publicităţii pentru 147 de staţii de aşteptare a transportului public din mun. Chişinău. Demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. indicate supra sunt întemeiate prin clauzele Contractului de parteneriat public-privat încheiat între Primăria mun. Chişinău şi Î.C.S. Epamedia S.R.L. la 19 ianuarie 2007.

Potrivit prevederilor acestui contract Î.C.S. „Epamedia” S.R.L./Investitor s-a obligat pe cheltuiala sa, să construiască în mun. Chișinău 300 staţii de aşteptare a transportului public, cu angajamentul reciproc al Primăriei mun. Chișinău să pună la dispoziţia investitorului un număr de locații în vederea amplasării suporturilor publicitare (panouri, City-Light-uri, casete publicitare).

Totodată, potrivit articolului 4, pct. 4 din Contract, Primăria mun. Chișinău s-a obligat să acorde Î.C.S. Epamedia S.R.L./Investitor toate autorizaţiile de amplasare şi funcţionare a publicităţii pe domeniul public şi privat al mun. Chișinău. Comunică instanţei de judecată, că Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. urmare a executării obligaţiilor sale contractuale, a construit în mun. Chişinău, 310 staţii de aşteptare a transportului public în mun. Chişinău, dintre care 196 staţii de aşteptare au fost deja schimbate pe construcţii noi, fiind asigurat iluminatul acestora, întreţinerea curentă. Totodată, pentru anul 2022 este preconizată reparaţia capitală încă a 10 staţii de aşteptare a transportului public (procesul fiind în derulare).

În acest context, Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. a solicitat Primăriei mun. Chişinău, nemijlocit executarea, chiar şi cu întârziere a angajamentelor asumate prin Contractul de parteneriat public-privat încheiat între Primăria mun. Chişinău şi Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. la 19 ianuarie 2007.

Î.C.S. „Epamedia” S.R.L., nefiind de acord cu refuzul Direcţiei Generale Arhitectură, Urbanism şi Relaţii Funciare nr. 9594/2022 din 29 septembrie 2022, în soluţionarea pozitivă a demersurilor Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022, la data de 18 octombrie 2022 a înaintat către Primăria mun. Chişinău cererea prealabilă nr. 59/2022 din 18 octombrie 2022, prin care a solicitat anularea actului administrativ individual nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022 emis de Direcţia Generală, Arhitectură, Urbanism şi Relaţii Funciare, ca fiind ilegal şi eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizațiilor de construire şi amplasare a publicității exterioare pentru 147 de staţii de aşteptare a transportului public din municipiul Chişinău amplasate pe adresele indicate în demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022.

La 28 octombrie 2022, Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. a recepţionat răspunsul Primăriei mun. Chişinău la cererea prealabilă, nr. 10850/22 din 24 octombrie 2022, prin care se comunică reclamantei, că în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1)

din Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie, certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează şi se emite de către primarul unităţii administrativ - teritoriale în baza cererii proprietarilor, în care se indică locul amplasării imobilului/terenului.

Respectiv, pârâta indică, că în ordinea în care Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. nu dispune de dreptul de proprietate, este imposibilă eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizațiilor de amplasare a publicității exterioare.

Totodată, în răspunsul la cererea prealabilă nr. 10850/22 din 24 octombrie 2022, Primăria indică, că pentru adresele care se află în Nucleul istoric, potrivit prevederilor art. 111 , alin. 1), lit. e) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, se stabileşte, că în domeniul ocrotirii monumentelor, autorităţile publice locale de nivelul întâi eliberează actele permisive pentru efectuarea lucrărilor de intervenție asupra monumentelor şi asupra bunurilor imobile aflate în zonele de protecție ale acestora, conform avizului Ministerului Culturii. Î.C.S. „Epamedia„ S.R.L. consideră refuzul Primăriei nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022 în eliberarea certificatelor de urbanism şi a autorizaţiilor de amplasare a publicităţii exterioare în staţiile de aşteptare a transportului public, cât şi răspunsul la cererea prealabilă nr. 10850/22 din 24 octombrie 2022, ca fiind abuzive şi ilegale.

Conform art. 3 alin. (1) lit. e) din contractul de parteneriat public-privat încheiat între Primăria mun. Chișinău și Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. la 19 ianuarie 2007, stațiile vor constitui proprietatea privată a investitorului pe durata contractului.

Iar, la lit. f) al aceluiaşi articol/aliniat din contract este prevăzut, că la expirarea duratei pentru care prezentul contract a fost încheiat, Investitorul/„Epamedia" SRL va transmite staţiile către municipiu cu titlu gratuit.

Potrivit art. 10, alin. (1) din Contractul indicat supra, acesta are o durată de 10 ani, cu posibilitatea prelungirii acestuia pe un termen de 5 ani în cazul nenotificării cu cel puţin 12 luni înainte de expirarea celor 10 ani a intenţiei de a înceta contractul.

Reieşind din faptul, că niciuna din părţi nu a notificat cealaltă parte cu cel puţin 12 luni înainte de expirarea celor 10 ani despre intenţia de a înceta contractul, acesta a fost prelungit pe un termen suplimentar de 5 ani, adică până la data de 15 martie 2022.

Astfel, reieşind din faptul că între Investitor/Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. şi partenerul public/Primăria mun. Chişinău nu a avut loc transmiterea staţiilor de aşteptare a transportului public în proprietate conform prevederilor indicate supra, proprietar al acestora este în continuare Î.C.S. „Epamedia" S.R.L..

Mai mult ca atât, potrivit art. 490, alin. (1) din Codul civil, posesorul este prezumat proprietar al bunului până la proba contrară. Adiţional la cele menţionate, reclamanta continuă şi în prezent procesul de mentenanţă, reparaţie curentă/capitală a staţiilor de aşteptare, asigurare a iluminatului, schimbarea pavajului în staţiile de aşteptare a transportului public din mun. Chişinău şi suburbii.

În anii 2021-2022, însăşi pârâta/Primăria mun. Chişinău, continua să intervină cu solicitări către Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. referitor la instalarea/repararea staţiilor de aşteptare, schimbarea pavajului în staţiile de aşteptare, cât şi de reamplasare a acestora în dependenţă de proiectele municipalităţii.

Referitor, la argumentul Primăriei mun. Chişinău, precum că pentru adresele care se află în Nucleul istoric potrivit prevederilor art. 111 , alin. (1), lit. e) din Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, se stabileşte, că în domeniul ocrotirii monumentelor, autorităţile publice locale de nivelul întâi eliberează actele permisive pentru efectuarea lucrărilor de intervenţie asupra monumentelor şi asupra bunurilor imobile aflate în zonele de protecţie ale acestora, conform avizului Ministerului Culturii, comunică următoarele.

Reclamanta Î.C.S. „Epamedia” S.R.L., la 30 mai 2022 s-a adresat Ministerului Culturii Republicii Moldova, Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, cu solicitarea nr. 26/2022, privind acceptarea/coordonarea amplasării publicităţii pe panourile de publicitate incorporate în staţiile de aşteptare a transportului public de pe adresele: bd. Ştefan cel Mare şi Sfînt, nr. 152, Teatrul de Operă şi Balet şi bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt, colț str. Ismail (vis a vis UNIC).

Urmare a examinării solicitării reclamantei din 30 mai 2022, Ministerul Culturii la data de 09 iunie 2022 a remis în adresa Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. extrasul informativ din procesul-verbal al şedinţei Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii nr. 9 din 03 iunie 2022, prin care a comunicat că Consiliul în speţa dată a adoptat următoarea decizie: Cererea de coordonare a panourilor de publicitate amplasate pe staţiile de transport public urban nu poate fi satisfăcută din motiv că, depăşeşte atribuţiile CNMI, prevăzute în Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 73/2014, printre care nu se regăseşte examinarea amplasării publicităţii exterioare.

Prin derogare de la prevederile actelor normative, CNMI examinează doar amplasarea firmelor pe faţadele clădirilor cu statut de monument, acestea fiind considerate drept intervenţie asupra unui obiect de patrimoniu istorico-cultural. Fapt ce dovedește netemeinicia și ilegalitatea actului administrativ contestat.

Reieșind din prevederile art. 16, 31, 118, 137 din Codul administrativ, este evidentă ilegalitatea actului administrativ individual nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022 emis de Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, or, în motivarea acestuia autoritatea publică s-a limitat la indicarea a două norme generale și anume art. 3 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție și art. 111 alin. (1) lit. e) din Legea privind ocrotirea monumentelor, care nici nu pot fi aplicate speței date, cât și fără a indica temeiurile de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare pentru decizia sa. Principala obligaţie a Primăriei mun. Chişinău prevăzută de Contractul de parteneriat public-privat din 19 ianuarie 2007, de a pune la dispoziţia reclamantei/Î.C.S. Epamedia S.R.L. locaţiile pentru

amplasarea publicităţii cu acordarea tuturor autorizaţiilor de amplasare şi funcţionare a publicităţii pe domeniul public şi privat al mun. Chişinău nu a fost pusă în valoare până în prezent.

Mai mult ca atât, consideră că pârâta în mod abuziv şi neîntemeiat respinge solicitările reclamantei expuse în demersurile nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022, privind eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire şi amplasare a publicităţii pentru 147 de staţii de aşteptare a transportului public din mun. Chişinău.

Prin cererea de majorare a pretențiilor depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. s-a solicitat suplimentar pretențiilor din acțiunea inițială: obligarea Primăriei mun. Chișinău/Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare de a elibera certificatele de urbanism și autorizațiile de construire și amplasare a publicității pentru 147 stații de așteptare a transportului public din mun. Chișinău amplasate pe adresele indicate în demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, nr. 43/2022, nr. 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022.

<u>Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 octombrie 2023 s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. către Primăria Chișinău privind obligarea la emiterea actului administrativ.

<u>Calea de atac exercitată:</u>

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 1 noiembrie 2023, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 octombrie 2023, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. să fie admisă integral, în sensul declarat.

În motivarea apelului, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. că nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), pronunțată la 27 octombrie 2023, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Partea apelantă a menționat că la 19.09.2022, a înaintat către Primăria municipiului Chișinău, prin Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare, demersurile nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022 și 45/2022, prin care a solicitat eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire și amplasare a publicității pentru 147 de stații de așteptare a transportului public din municipiul Chișinău. Aceste solicitări au fost întemeiate pe Contractul de parteneriat public-privat încheiat la 19.01.2007 între apelant și Primărie, prin care „Epamedia" S.R.L. și-a asumat obligația de a construi, pe cheltuiala sa, 300 de stații de așteptare, iar autoritatea publică s-a obligat să pună la dispoziție locațiile necesare și să acorde toate autorizațiile pentru amplasarea și funcționarea publicității.

Apelantul menționează că și-a executat obligațiile contractuale, construind în total 310 stații de așteptare, dintre care 196 au fost deja schimbate pe construcții noi, fiind asigurat iluminatul acestora, precum și întreținerea curentă, iar în anul 2022 au fost reparate capital încă 10 stații. Cu toate acestea, prin actul administrativ individual nr. 9594/22 din 29.09.2022, autoritatea publică a respins demersurile depuse, invocând lipsa dreptului de proprietate asupra terenurilor și anumite restricții legale privind amplasarea în zone protejate.

În acest context, apelantul a susținut că refuzul este ilegal, întrucât, potrivit clauzelor contractului, stațiile de așteptare constituie proprietatea investitorului pe durata contractului, iar transmiterea acestora către municipiu urmează a avea loc abia la expirarea termenului contractual. Contractul are o durată de 10 ani, cu posibilitatea prelungirii cu încă 5 ani în lipsa notificării de încetare, astfel că, nefiind notificată încetarea, acesta a fost prelungit până la 15.03.2022, iar ulterior relațiile contractuale au continuat, fără a interveni transmiterea bunurilor. În consecință, apelantul a invocat și prezumția de proprietate a posesorului, în temeiul art. 490 alin. (1) Cod civil.

Totodată, apelantul a prezentat date concrete dintr-un act de constatare din 11.09.2023, potrivit căruia lista stațiilor de transport public din municipiul Chișinău cuprinde 17 pagini, organizate în 5 coloane și 883 de poziții, dintre care 297 poziții sunt indicate ca „Pavilion Epa-Media”, ceea ce ar confirma recunoașterea de facto de către autoritate a dreptului său asupra acestor bunuri.

Referitor la argumentele privind amplasarea în zone protejate, apelantul a indicat că a solicitat, la 30.05.2022, Ministerului Culturii și Consiliului Național al Monumentelor Istorice coordonarea amplasării publicității pentru stațiile situate pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 152 și pe str. Ismail (vis-a-vis de UNIC), însă i s-a comunicat că CNMI nu are competența de a examina amplasarea publicității exterioare, atribuțiile sale vizând doar intervențiile asupra monumentelor. Prin urmare, apelantul a susținut că refuzul autorității nu poate fi justificat prin aceste motive.

De asemenea, apelantul a criticat faptul că instanța de fond a preluat în mod formal argumentele autorității publice, fără o analiză proprie, și a apreciat eronat că actul administrativ contestat ar fi motivat corespunzător. În opinia sa, actul nr. 9594/2022 nu întrunește cerințele de motivare prevăzute de art. 118 din Codul administrativ și contravine principiilor proporționalității și securității raporturilor juridice, afectând grav interesul economic al societății și dreptul de proprietate.

În final, apelantul a subliniat că refuzul de a elibera autorizațiile pentru cele 147 de stații este nejustificat și ilegal, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi decizii prin care să se constate ilegalitatea refuzului autorității publice și să se dispună obligarea acesteia la eliberarea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor solicitate.

<u>Poziția intimatului pe marginea apelului:</u>

Partea intimată a fost notificată despre posibilitatea depunerii referinței cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care își întemeiază opinia, precum și probele invocate în susținerea acesteia, însă, intimata nu și-a exercitat dreptul de a se expune asupra cererii de apel printr-o referință.

<u>Admisibilitatea apelului:</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 1 noiembrie 2023, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 octombrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, la caz, dispozitivul hotărîrii instanţei de fond a fost pronunţat public la 27 octombrie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 1 noiembrie 2023, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.

În speță, hotărârea motivată a fost notificată părții apelante la 27 februarie 2024, iar motivarea apelului a fost depusă la 25 martie 2024, adică cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Potrivit art. 233 alin. (2) din Codul administrativ, „*cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul lui legal ori împuternicit*".

Completul judiciar a stabilit că cererea de apel a fost semnată de directorul Î.C.S. „Epamedia" S.R.L., Comova Anastasia.

În astfel de circumstanțe, în temeiul reglementărilor prevăzute la art. 232-233, 236 și 241 din Codul administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererii de apel în cauză, motiv din care se purcede la examinarea apelului în fond.

<u>Argumentele părților în cadrul judecării apelului:</u>

În cadrul ședinței de judecată în instanța de apel, participanții la proces nu s-au prezentat, și nu au comunicat instanței de apel motivele neprezentării sale, citarea legală fiind îndeplinită. Astfel, Completul judiciar conducându-se de prevederile art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, a dispus examinarea cauzei în lipsa

participanților neprezenți la proces, care au fost citați legal despre timpul și locul examinării cauzei.

<u>Aprecierea instanței de apel:</u>

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, *„examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul.*

Potrivit art. 219 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, *„instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces”.*

În acord cu prevederile art. 225 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, *„instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege”.*

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *„hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată”.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Concluziile privind circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres, obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară (*Hirro Balani v. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43*).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În conformitate cu prevederile art. 195 al Codului administrativ, *„procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171”.*

Potrivit dispoziţiilor art.130 alin.(1) Codul de procedură civilă, *„instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege”.*

În temeiul art.240 alin.(1) Codul de procedură civilă, *„la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii”.*

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *„hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată”.*

Astfel, instanţa de apel verificând în raport cu prevederile art. 238-241 Cod de procedură civilă, legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat

circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 19 septembrie 2022, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. s-a adresat către Primăria mun. Chișinău/Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare cu demersurile/solicitările nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 privind eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire şi amplasare a publicităţii pentru 147 de staţii de aşteptare a transportului public din mun. Chişinău.

Demersurile/solicitările Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. au fost întemeiate pe clauzele Contractului de parteneriat public-privat încheiat între Primăria mun. Chişinău şi Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. la 19 ianuarie 2007. Potrivit prevederilor acestui contract Î.C.S. Epamedia S.R.L./Investitor s-a obligat pe cheltuiala sa, să construiască în mun. Chișinău, 300 staţii de aşteptare a transportului public, cu angajamentul reciproc al Primăriei mun. Chișinău să pună la dispoziţia investitorului un număr de locaţii în vederea amplasării suporturilor publicitare (panouri, City-Light-uri, casete publicitare). Totodată, potrivit articolului 4, pct. 4 din Contract, Primăria mun. Chișinău s-a obligat să acorde Î.C.S. „Epamedia" S.R.L./Investitor toate autorizaţiile de amplasare şi funcţionare a publicităţii pe domeniul public şi privat al mun. Chișinău.

La 29 septembrie 2022, Primăria mun. Chişinău/Direcţia Generală Arhitectură, Urbanism şi Relaţii Funciare a emis răspunsul nr. 9594/22, prin care a respins demersurile/solicitările Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022 privind eliberarea certificatelor de urbanism şi autorizaţiilor de construire şi amplasare a publicităţii pentru 147 de staţii de aşteptare a transportului public din mun. Chişinău. În răspunsul său, autoritatea publică emitentă a făcut referire la prevederile art. 3 alin. (1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, de asemenea s-a notat că pentru adresele care se află în Nucleul istoric, în conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) lit. e) din Legea privind ocrotirea monumentelor, în domeniul ocrotirii monumentelor, autoritățile publice locale de nivelul întâi eliberează actele permisive pentru efectuarea lucrărilor de intervenție asupra monumentelor și asupra bunurilor imobile aflate în zonele de protecție ale acestora, conform avizului Ministerului Culturii.

Nefiind de acord cu răspunsul primit, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L.s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 27 octombrie 2023, acțiunea depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. a fost respinsă ca neîntemeiată.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru apreciază ca fiind absolut întemeiată soluția instanței de fond și ca neîntemeiate alegațiile părții apelante, din considerentele ce succed.

Admisibilitatea acțiunii:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare).

La caz, identificînd obiectul acțiunii, pornind de la stabilirea și analiza scopului urmărit de reclamant prin cerințele formulate, Completul judiciar menționează că reclamantul a formulat o acțiune în obligare, or, ultimul solicită:

1) constatarea ca fiind ilegal refuzul Primăriei mun. Chișinău/Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare în eliberarea certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire și amplasare a publicității exterioare pentru 147 de stații de așteptare a transportului public din municipiul Chișinău amplasate pe adresele indicate în demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, 43/2022, 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022;
2) anularea refuzului Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022.
3) obligarea Primăriei mun. Chișinău/Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare de a elibera certificatele de urbanism și autorizațiile de construire și amplasare a publicității pentru 147 stații de așteptare a transportului public din mun. Chișinău amplasate pe adresele indicate în demersurile Î.C.S. Epamedia S.R.L. nr. 42/2022, nr. 43/2022, nr. 44/2022, 45/2022 din 19 septembrie 2022.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ, (1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.*

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținînd cont de obiectul acțiunii, sediul autorității publice pîrîte și avînd în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani), or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamantă cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

Instanța de apel atestă că, refuzul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022 - reprezintă act administrativ defavorabil reclamantei.

Articolul 19. *Cererea prealabilă*

Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile*

(1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale.

(2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.

(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul;

b) emiterea unui act administrativ individual.

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile*

(1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

(3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

La caz se atestă că, anterior sesizării instanței de contencios administrativ cu prezenta acțiune, Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. a respectat procedura prealabilă (f.d.25-26).

Prin răspunsul Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare adoptat în cadrul procedurii prealabile nr.10850/22 din 24.10.2022 cererea prealabilă a fost respinsă (f.d.27).

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. la 17 noiembrie 2022 a fost depusă în instanța de contencios administrativ în termen, cît și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

<u>Cu referire la fondul acțiunii:</u>

Articolul 224. *Hotărîrile instanţei de judecată*

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

(1) Examinînd acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri:

b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ

individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată;

Fiind învestită cu competența de soluționare a prezentului litigiu ca instanță de fond, Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) prin hotărîrea din 27 octombrie 2023 a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. împotriva Primărei municipiului Chișinău privind obligarea la emiterea actului administrativ.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, apreciază hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 27 octombrie 2023, ca fiind legală și întemeiată, iar alegațiile părții apelante ca neîntemeiate din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Potrivit art. 26 alin. (1)-(5) din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 „privind administrația publică locală", *primarul este autoritatea reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local. El participă la ședințele consiliului local și are dreptul să se pronunțe asupra tuturor proiectelor și problemelor supuse dezbaterilor, fără drept de vot. Primarul și viceprimarii cad sub incidența Legii privind statutul alesului local. Consiliul local, la propunerea primarului, decide instituirea funcției de viceprimar și stabilește numărul de viceprimari care vor asista primarul în exercitarea atribuțiilor sale. În funcția de viceprimar poate fi aleasă orice persoană, inclusiv din rândul consilierilor. Viceprimarii exercită atribuțiile stabilite de primar și poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.*

Conform art. 29 al. (1) lit. k) al Legii citate*, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art. 4 alin. (1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul exercită în teritoriul administrat atribuția de bază de eliberare a autorizațiilor și licențelor prevăzute de lege.*

Potrivit art. 15 alin. (1) pct. 3) lit. a) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 „privind statutul municipiului Chișinău", *în domeniul reglementării administrative și normative a activității persoanelor fizice și juridice de pe teritoriul municipiului Chișinău, Primarul general eliberează autorizații și alte acte permisive prevăzute de lege, având dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate.*

Conform art. 3 alin. (1) lit. e) din contractul de parteneriat public-privat încheiat între Primăria mun. Chișinău și Î.C.S. „Epamedia" S.R.L., la 19 ianuarie 2007, stațiile vor constitui proprietatea privată a investitorului pe durata contractului. Iar, la lit. f) al aceluiaşi articol/aliniat din contract este prevăzut, că la expirarea duratei pentru care prezentul contract a fost încheiat, Investitorul/ Î.C.S. Epamedia S.R.L. va transmite stațiile către Municipiu Chișinău cu titlu gratuit.

Potrivit art. 10, alin. (1) din Contractul indicat supra, acesta are o durată de 10 ani, cu posibilitatea prelungirii acestuia pe un termen de 5 ani în cazul nenotificării cu cel puţin 12 luni înainte de expirarea celor 10 ani a intenției de a înceta contractul. Reieşind din faptul, că niciuna din părţi nu a notificat cealaltă parte cu cel

puţin 12 luni înainte de expirarea celor 10 ani despre intenţia de a înceta contractul, acesta a fost prelungit pe un termen suplimentar de 5 ani, adică până la data de 15 martie 2022.

Art.2 al Legii nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie definește următoarele noțiuni:

autorizaţie de construire – *act, eliberat de către emitent, prin care se autorizează executarea lucrărilor de construcţie în temeiul şi cu respectarea certificatului de urbanism pentru proiectare şi a documentaţiei de proiect elaborate şi verificate;*

certificat de urbanism pentru proiectare – *act cu caracter reglementator, eliberat de către emitent, prin care se fac cunoscute solicitantului (beneficiarului) prescripţiile şi elementele ce caracterizează regimul juridic, economic, tehnic şi arhitectural-urbanistic al unui imobil/teren, stabilite prin documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului, şi care permite elaborarea documentaţiei de proiect;*

solicitant (beneficiar) – *persoană fizică sau juridică care intenţionează să desfăşoare activităţi ce cad sub incidenţa prezentei legi;*

Conform art. 3 din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (în vigoare la data vizată în circumstanțele speței), *certificatul de urbanism pentru proiectare (anexa nr.1) se elaborează şi se emite de către primarul unităţii administrativ-teritoriale în baza cererii proprietarului, în baza cererii deţinătorului dreptului de superficie asupra terenului, cu acordul scris al proprietarului terenului, iar în cazul reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi al elementelor de infrastructură asociată acestor reţele – în baza cererii investitorului/beneficiarului sau a furnizorului de reţele publice de comunicaţii electronice (anexa nr.1^1), în care se indică locul amplasării imobilului/terenului şi la care se anexează, în original şi în copii, următoarele documente:*

b) buletinul de identitate (pentru persoană fizică) sau certificatul de înregistrare (pentru persoană juridică);

c) raportul de expertiză tehnică, în caz de reconstruire, restaurare, modificare sau consolidare a imobilului existent, elaborat de către experţi tehnici atestaţi;

c^1) actul care atestă dreptul de proprietate sau dreptul de superficie asupra terenului;

c^2) acordul scris al proprietarului terenului pentru lucrările de construcţie planificate de superficiar. Sunt exceptate de la obligaţia de a deţine şi de a prezenta acordul scris al proprietarului administraţiile şi rezidenţii zonelor economice libere care au înregistrat dreptul de superficie în registrul bunurilor imobile, pentru lucrările de dezvoltare a infrastructurii de producţie (construcţia halelor industriale) şi a infrastructurii tehnico-edilitare în zonele economice libere, necesare în vederea desfăşurării activităţilor prevăzute de Legea nr.440/2001 cu privire la zonele economice libere;

Solicitarea altor documente decît cele prevăzute la alin.(1) nu se admite.

În cazul în care nu au fost anexate toate documentele prevăzute la alin.(1), cererea este admisă şi înregistrată, însă emitentul poate suspenda examinarea pe un termen de pînă la 30 de zile, cu înştiinţarea obligatorie a solicitantului. Suspendarea termenului devine nulă din ziua în care solicitantul a prezentat toate documentele necesare.

După verificarea copiilor de pe documentele prevăzute la alin.(1), originalele se restituie solicitantului (beneficiarului).

Dovada privind achitarea plăţii se prezintă în momentul eliberării certificatului de urbanism pentru proiectare.

În virtutea prevederilor art. 4 din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, *certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează în baza documentaţiei de urbanism şi de amenajare a teritoriului. În cazul emiterii certificatului de urbanism pentru proiectare pentru imobilele/terenurile amplasate în zonele asupra cărora s-a instituit prin documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului un regim special, emitentul va obţine avizele prevăzute de legislaţie. Certificatul de urbanism pentru proiectare se elaborează în 2 exemplare. Un exemplar se eliberează solicitantului (beneficiarului), iar altul se păstrează în arhiva emitentului.*

În conformitate cu prevederile art. 12 din legea vizată, *autorizaţia de construire (anexa nr.3) se emite de către primarul unităţii administrativ-teritoriale în baza cererii proprietarului, iar în cazul reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi elementelor de infrastructură asociată acestor reţele – în baza cererii investitorului/beneficiarului sau a furnizorului de reţele publice de comunicaţii electronice (anexa nr.31), în care se indică locul amplasării imobilului/terenului, în cel mult 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării acesteia.*

La cerere se anexează următoarele documente:

a) acordul autentificat notarial al coproprietarilor de imobil/teren ale căror interese pot fi afectate nemijlocit în procesul executării lucrărilor de construcţie şi în perioada exploatării obiectului construit, iar în cazul construcţiei reţelelor inginereşti şi de comunicaţii electronice şi a elementelor de infrastructură asociată acestor reţele – acordul titularului dreptului de proprietate sau de administrare asupra imobilului/terenului ce urmează a fi utilizat pentru construcţie;

b) certificatul de urbanism pentru proiectare sau certificatul constatator, în cazul aplicării principiului aprobării tacite;

c) extrasul din documentaţia de proiect, cuprinzând memoriul explicativ, planul general (plan de situaţie, plan trasare), faţadele, soluţiile cromatice, proiectul de organizare a executării lucrărilor de construcţie. Pentru autorizarea lucrărilor de infrastructură tehnico-edilitară, faţadele şi soluţiile cromatice nu se prezintă în extrasul documentaţiei de proiect;

d) raportul unic de verificare a documentaţiei de proiect pentru construcţie, elaborat conform regulamentului aprobat de Guvern;

e) buletinul de identitate (în cazul persoanei fizice) sau certificatul de înregistrare (în cazul persoanei juridice);

f) contractul privind supravegherea de autor, semnat de către solicitant (beneficiar) şi proiectant;

g) extrasul din procesul-verbal al şedinţei Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii privind avizarea pozitivă a proiectului de execuţie, în cazul proiectării intervenţiilor la monumentele de istorie, artă sau arhitectură ori în zonele construite înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat;

h) certificatul de descărcare de sarcină arheologică, în cazurile prevăzute la art.6 alin.(2) şi (3) din Legea nr.218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic;

i) acordul de mediu, dacă este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului şi dacă, din caracteristicile imobilului planificat, este evident că în acesta se vor desfăşura activităţi prevăzute de Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

Emitentul autorizaţiei de construire este obligat să arhiveze în banca de date actele indicate la alin.(1) în baza cărora a fost eliberată autorizaţia de construire. Solicitarea altor documente decît cele prevăzute la alin.(1) nu se admite.

În cazul solicitării autorizării obiectelor din zona de protecţie a drumului public, emitentul este obligat să obţină avizul necesar (autorizaţia de amplasare) în conformitate cu Legea drumurilor nr.509/1995, care se eliberează în termen de pînă la 20 de zile lucrătoare. Autorizaţia de construire eliberată în lipsa avizului (autorizaţiei de amplasare) în cauză este nulă. Documentele prevăzute la alin.(1) se prezintă în original şi în copii, cu excepţia documentelor prevăzute la lit.c), care se prezintă doar în original. După verificarea copiilor de pe documentele prevăzute la alin.(1), originalele se restituie solicitantului (beneficiarului).

În cazul în care nu au fost anexate toate documentele prevăzute la alin.(1), cererea este admisă şi înregistrată, însă emitentul poate suspenda examinarea pe un termen de pînă la 30 de zile, cu înştiinţarea obligatorie a solicitantului. Suspendarea termenului de examinare devine nulă din ziua în care solicitantul a prezentat toate documentele necesare.

Drept temei pentru refuzul de a elibera autorizaţia de construire servesc următoarele:

a) solicitantul nu este proprietarul imobilului/terenului pentru care solicită autorizaţia de construire sau nu are acordul coproprietarilor;

b) documentaţia de proiect a fost elaborată cu încălcarea prescripţiilor şi a elementelor stabilite prin certificatul de urbanism pentru proiectare;

c) lipsesc avizele pozitive, stabilite prin certificatul de urbanism şi actele normative, care trebuie să însoţească cererea privind solicitarea autorizaţiei de construire.

Dacă emitentul nu a respectat termenul stabilit la alin.(1) şi nu a informat în scris solicitantul (beneficiarul) despre refuz, autorizaţia de construire se consideră eliberată. În acest caz, solicitantul (beneficiarul) este în drept să înceapă executarea lucrărilor, conform condiţiilor stabilite la art.281 , informînd în scris emitentul şi Agenţia pentru Supraveghere Tehnică.

La survenirea situaţiei prevăzute la alin.(6), emitentul eliberează necondiţionat autorizaţia de construire în cel mult 3 zile lucrătoare de la data primirii informaţiei despre începerea executării lucrărilor.

Autorizaţia de construire poate fi eliberată pe tranşe sau poate prevedea executarea lucrărilor de construcţie pe tranşe dacă documentaţia de proiect stabileşte aceste reglementări. Lucrările de intervenţie urgentă, în cazuri de forţă majoră, se autorizează imediat, urmînd ca documentaţia de proiect să fie definitivată pe parcursul executării lucrărilor. Emitentul este obligat, în cel mult 3 zile lucrătoare, să transmită o copie a autorizaţiei de construire la Agenţia pentru Supraveghere Tehnică, de asemenea la Agenţia de Inspectare şi Restaurare a Monumentelor, în cazul monumentelor de istorie, artă şi arhitectură sau al obiectelor situate în zone construite, înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, şi Agenţia Naţională Arheologică, în cazul siturilor arheologice protejate şi al zonelor lor de protecţie, pentru informare.

Emitentul informează în scris Agenţia de Mediu despre emiterea autorizaţiei de construire, în termen de 10 zile calendaristice, în cazul în care obiectul de construcţie a fost supus evaluării impactului asupra mediului.

Potrivit art. 21-22 din aceeași lege, *certificatele de urbanism şi autorizaţia de construire/desfiinţare se emit de către primarii municipiilor, oraşelor, comunelor şi satelor pentru construcţii (lucrări de construcţie/desfiinţare) de orice destinaţie şi tip de proprietate. Pentru obiecte complexe (magistrale de transport şi comunicaţii), amplasate pe terenuri ale mai multor unităţi administrativ-teritoriale, certificatele de urbanism pentru proiectare şi autorizaţiile de construire/desfiinţare se emit de către preşedinţii raioanelor în baza avizelor eliberate de către primarii localităţilor pe ale căror teritorii se vor desfăşura activităţile preconizate. Primarul localităţii va emite avizul stabilit la alin. (2) în cel mult 10 zile lucrătoare de la data primirii solicitării. Avizul va conţine informaţii necesare pentru elaborarea certificatului de urbanism pentru proiectare şi autorizaţiei de construire/desfiinţare. Certificatul de urbanism şi autorizaţia de construire/desfiinţare se semnează de primar sau, după caz, preşedintele raionului, de secretarul consiliului local şi de arhitectul-şef. Dacă în structura autorităţii administraţiei publice locale de nivelul I nu este prevăzută funcţia de arhitect-şef, actele menționate la alin. (1) se semnează de către arhitectul-şef al autorităţii administraţiei publice locale de nivelul II, cu respectarea termenelor prevăzute de prezenta lege. Activităţile în cauză vor fi realizate de emitent fără implicarea solicitantului (beneficiarului).*

Conform art.11[1] alin.1 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, *în domeniul ocrotirii monumentelor, autoritățile publice locale de nivelul întâi au următoarele atribuţii:*

a) colaborează cu Ministerul Culturii în scopul asigurării protejării monumentelor situate pe teritoriul administrat;

b) în contextul întocmirii, modificării sau actualizării planurilor urbanistice generale, zonale sau de detaliu ale localităţilor, asigură includerea în aceste documente a compartimentelor cu privire la ocrotirea monumentelor şi le înaintează spre avizare, conform fazelor de execuţie, Ministerului Culturii, inclusiv la etapa elaborării caietului de sarcini;

c) includ monumentele și zonele lor de protecție, precum și reglementările aferente în documentația de urbanism și amenajare a teritoriului localităților;

d) administrează/gestionează oraşele, centrele orăşeneşti, satele cu statut de monument prin intermediul unor subdiviziuni structurale specializate în protejarea şi dezvoltarea lor durabilă;

e) eliberează actele permisive pentru efectuarea lucrărilor de intervenție asupra monumentelor şi asupra bunurilor imobile aflate în zonele de protecție ale acestora, conform avizului Ministerului Culturii.

Totodată, potrivit pct. 6.1.13 al Regulamentului provizoriu privind autorizarea și amplasarea dispozitivelor de publicitate, a publicității exterioare, fermelor (inscripții si imagini exterioare) în municipiul Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 71/15 din 03 mai 2007, autorizația de construire și amplasare a publicității exterioare stabilește condițiile de construire a instalațiilor și dispozitivelor de publicitate exterioară și modalitatea de expunere a imaginilor publicitare de orice fel. Expunerea imaginilor publicitare se efectuează, numai după coordonarea lor cu responsabilii de la DGAURF și Centrul Național de Terminologie și prezentarea informației privind locul și dispozitivul pe care acestea vor fi expuse. Autorizația de construire și amplasare a publicității exterioare se eliberează pentru un termen de până la trei ani.

În context, potrivit art. 16 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 1227-XIII din 27 iunie 1997 „cu privire la publicitate” (în vigoare la momentul inițierii procedurii administrative), amplasarea publicității exterioare se admite cu autorizarea organului respectiv al administrației publice locale, coordonată în prealabil, conform procedurii ghișeului unic, cu alte autorități publice, dacă obligația coordonării sau avizării prealabile este expres prevăzută de lege.

Potrivit art. 16 alin. (7) din aceeași Lege, se interzice amplasarea publicității exterioare: a) prin vătămarea sau nimicirea de arbori; b) în zonele de protecție a monumentelor de arhitectură, istorie și cultură.

Astfel, urmare a cadrul legal expus supra cauzei, instanța de apel conchide că un factor esențial în soluționarea chestiunii cu privire la modul de acordare a

amplasării publicității exterioare îl constituie eliberarea de către Primarul general al municipiului Chișinău, a actelor permisive și respectiv autorizația.

De altfel, Primarul este singurul organ competent să decidă asupra eliberării solicitantului a autorizației de construire și amplasare a publicității exterioare, aceasta reprezentând o construcție cu caracter provizoriu și cu o durată de existență limitată.

Prin urmare, pentru obținerea autorizației de construire și amplasare a publicității exterioare, este necesară inițierea unei proceduri formale, care include: depunerea unei cereri pentru eliberarea autorizației de amplasare a publicității; examinarea cererii de către Primar; emiterea efectivă a autorizației de amplasare, după respectarea condițiilor legale aplicabile.

O condiție obligatorie suplimentară pentru amplasarea publicității exterioare este ca zona vizată să nu se situeze în cadrul zonelor de protecție a monumentelor de arhitectură, istorie și cultură, conform legislației privind ocrotirea patrimoniului cultural și reglementărilor locale aplicabile.

Astfel, competența exclusivă a Primarului și respectarea condițiilor legale cu privire la amplasament constituie elemente definitorii pentru legalitatea procesului de autorizare a publicității exterioare.

Reieșind din circumstanțele cauzei, Completul specializat reiterează că prin cererile înregistrate la Primăria municipiului Chișinău la data de 19 septembrie 2022, materializate în demersurile nr. 42/2022, nr. 43/2022, nr. 44/2022 și nr. 45/2022, S.R.L. „Epamedia” a solicitat eliberarea certificatelor de urbanism, precum și a autorizațiilor de construire și amplasare a publicității exterioare pentru un număr de 147 de stații de așteptare a transportului public amplasate pe teritoriul municipiului Chișinău, în locațiile indicate expres în respectivele demersuri.

În acest sens, ținând cont de dispozițiile legale enunțate supra, Completul judiciar apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe, precum că cererile formulate de Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. nu întrunesc condițiile legale pentru emiterea actelor permisive solicitate, or solicitantul nu a respectat consecutivitatea procedurii administrative prevăzute de lege, nefiind precedată solicitarea autorizației de construire de obținerea certificatului de urbanism pentru proiectare.

Totodată, instanța de fond a reținut în mod corect că reclamanta nu a făcut dovada calității de proprietar, condiție esențială pentru emiterea certificatului de urbanism, în sensul prevederilor Legii privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, astfel încât autoritatea publică nu putea da curs cererilor înaintate.

De asemenea, în mod justificat s-a constatat incidența regimului juridic special aplicabil zonelor protejate, având în vedere amplasarea unor stații în perimetrul Nucleului istoric al municipiului Chișinău, situație în care emiterea actelor permisive era condiționată de existența avizului Ministerului Culturii, aviz care nu a fost prezentat de către reclamantă.

De altfel, instanța de apel apreciază ca fiind neîntemeiat argumentul părții apelante precum că refuzul autorității publice ar fi ilegal pe motivul existenței raportului contractual de parteneriat public-privat și al pretinsei calități de proprietar asupra stațiilor de așteptare, or aceste susțineri nu pot suplini cerințele imperative stabilite de Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție.

În mod corect a reținut instanța de fond că, indiferent de existența unui contract între părți sau de executarea obligațiilor asumate de investitor, emiterea certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construire este condiționată de respectarea procedurii legale și de întrunirea cerințelor expres prevăzute de lege, inclusiv dovedirea dreptului de proprietate asupra terenului și obținerea avizelor necesare în cazul amplasării în zone protejate.

Mai mult, instanța de apel apreciază ca fiind nefondat argumentul prezentat de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L., prin care comunică că la 30.05.2022 s-a adresat Ministerului Culturii Republicii Moldova, Consiliului Național al Monumentelor Istorice, cu solicitarea nr. 26/2022, privind acceptarea/coordonarea amplasării publicității pe panourile de publicitate incorporate în stațiile de aşteptare a transportului public de pe adresele: bd. Ştefan cel Mare şi Sfint, nr. 152, Teatrul de Operă şi Balet şi bd. Ştefan cel Mare şi Sfînt, colt str. Ismail (vis a vis UNIC). Iar urmare a examinării solicitării reclamantei din 30.05.2022, Ministerul Culturii la data de 09.06.2022 a remis în adresa „Epamedia" SRL extrasul informativ din procesul verbal al şedinţei Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Culturii nr. 9 din 03.06.2022, prin care a comunicat că Consiliul în speța data a adoptat următoarea decizie: Cererea de coordonare a panourilor de publicitate amplasate pe stațiile de transport public urban nu poate fi satisfăcută din motiv că, depășește atribuțiile CNMI, prevăzute în Regulamentul de organizare şi funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 73/2014, printre care nu se regăseşte examinarea amplasării publicității exterioare.

Or, această constatare nu înlătură însă aplicabilitatea prevederilor art. 16 alin. (7) lit. b) din Legea nr. 1227-XIII din 27 iunie 1997 privind publicitatea, care interzic amplasarea publicității exterioare în zonele de protecție a monumentelor de arhitectură, istorie și cultură.

La caz, având în vedere că, potrivit pct. 308 din Registrul monumentelor istorice ocrotite de stat, nucleul istoric al municipiului Chișinău este delimitat de străzile A. Mateevici – Mihai Viteazul – Zaikin – Albișoara – Cheiului – Izmail – Ștefan cel Mare – Ciuflea, instanța conchide că obiectivele vizate prin cererea Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. se află în perimetrul protejat și, prin urmare, se supun regimului de protecție aplicabil monumentelor istorice, ceea ce justifică refuzul eliberării autorizației de amplasare a publicității exterioare în aceste locații.

În continuare, instanța de apel reiterează că argumentele apelantei întemeiate pe existența și executarea Contractului de parteneriat public-privat nu sunt de natură să

înlăture aplicabilitatea normelor imperative ce reglementează regimul autorizării lucrărilor de construcție, întrucât raporturile contractuale dintre părți nu pot deroga de la exigențele legale instituite în materie de urbanism și autorizare.

Or, chiar dacă apelanta a invocat executarea obligațiilor asumate și realizarea unui număr de 310 stații de așteptare, aceste împrejurări nu exonerează solicitantul de obligația de a respecta cadrul normativ aplicabil fiecărei intervenții concrete, inclusiv sub aspectul obținerii prealabile a certificatului de urbanism, dovedirii dreptului asupra terenului și obținerii avizelor necesare în cazul amplasării în zone protejate.

Mai mult, instanța de apel reține că susținerea apelantei privind pretinsa recunoaștere de facto a dreptului său asupra stațiilor de către autoritate, dedusă din acte administrative interne sau liste de evidență, nu poate produce efecte juridice în absența unor titluri legale care să justifice dreptul de proprietate asupra terenurilor vizate, condiție expres prevăzută de lege pentru emiterea actelor permisive.

De asemenea, nu poate fi reținut nici argumentul apelantei referitor la lipsa competenței Consiliului Național al Monumentelor Istorice de a examina amplasarea publicității, întrucât acest aspect nu exonerează solicitantul de obligația de a prezenta avizul autorității competente în domeniul protecției monumentelor, în condițiile în care legea instituie un regim special pentru bunurile amplasate în zone de protecție, iar inexistența unui asemenea aviz justifică refuzul autorității publice.

Subsecvent, Completul judiciar reține că pretinsa insuficiență a motivării actului administrativ nu poate fi reținută, în condițiile în care autoritatea publică a indicat temeiurile legale relevante și circumstanțele de fapt determinante, iar neîndeplinirea condițiilor legale de către solicitant constituie, prin ea însăși, un motiv suficient pentru respingerea cererii.

În aceste condiții, Completul judiciar constată că răspunsul Primăriei municipiului Chișinău/Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare nr. 9594/22 din 29 septembrie 2022 a fost emis legal și temeinic, iar motive pentru anularea acestuia nu se rețin, or, nici în prima instanță și nici la examinarea cauzei în ordine de apel, nu s-a constatat admiterea încălcărilor la emiterea actului administrativ contestat, legalitatea acestora nefiind pusă la îndoială și nefiind combătută prin probe pertinente și concludente.

Suplimentar, contrar normelor de drept care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, apelantul nu a adus probe în susținerea pretențiilor în instanța de apel, iar instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul judiciar concluzionează că, argumentele expuse de către Î.C.S. „Epamedia” S.R.L. în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor

administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată.

Prin prisma acestor constatări, Completul judiciar concluzionează că la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia cerințelor părții apelante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către apelant poartă caracter pur formal.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Completul judiciar notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

Sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru conchide a respinge apelul declarat de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. şi a menţine hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 27 octombrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul administrativ și art. 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Î.C.S. „Epamedia" S.R.L. se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 27 octombrie 2023.

Decizia este executorie de la emitere, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Preşedintele completului, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Bostan Angela

Ghedrovici Nicolae